

Forfatter: Jacobsen, Peder Vilhelm

Titel: BREV TIL: Adler, Peter Christian FRA: Jacobsen, Peder Vilhelm (1830-12-15)

Citation: Jacobsen, Peder Vilhelm: "BREV TIL: Adler, Peter Christian FRA: Jacobsen, Peder Vilhelm (1830-12-15)", i *Breve fra P. V. Jacobsen - breve udgivne i anledningen hundreaarsdagen for hans fødsel*, J. L. Lybecker og E. A. Hirschsprung, s. 133. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001987348-000-shoot-L0019873480000039.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra P. V. Jacobsen - breve udgivne i anledningen hundreaarsdagen for hans fødsel

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

15. Decbr. 1830.

Som sædvanligt begynder jeg med en Art Undskyldning, fordi Du ikke tidligere har faaet Brev fra mig. Foruden Møhls Død, som Du i dit sidste Brev meget rigtigt antog at have rystet mig særdeles stærkt, indtraf kort efter og Slag i Slag en 4 à 5 Omstændigheder, der, selv hver for sig, vilde have rokket mig i Sadlen, om end ikke kastet mig rent af, især et meget stærkt Anfald, min Moder fik af sin gamle Nyresten, en Sygdom, der er ubeskrivelig smertefuld. Alt er imidlertid nu bedre, og jeg stræber af alle Kræfter at komme tilbage paa det Punkt, som jeg dog tidligere havde naaet. I det Hele har jeg adskillige Aar været af samme Anskuelse, som den Heiberg ved en Lejlighed i Begyndelsen af Flyvepostens Fremflyven fremsatte paa sin sædvanlige trilogiske Maner, at ethvert Menneske tilbringer den første Tid af sit Liv i en umiddelbar Tilstand, s. 134 hvor al Glæde og Sorg modtages og forsvinder uden den rette Besindighed, en Tilstand, hvori en Del blive deres hele Liv, men hvorfra andre gaa over til en anden, — jeg tænker, han kalder den Reflexionens. I denne, hvor det fremherskende er Stræben efter at faa Problemerne løste og i det Hele Striden med Livet, er det kun yderst faa, der føle sig lykkelige, men de fleste, som komme dertil, blive der. Imidlertid kan man derfra komme tilbage til en Tilstand, der har Lighed med den første, men deri er forskellig fra denne, at man nu har fuld Bevidsthed om sig selv, det gennemlevede Liv, og hvorvidt man har kunnet trænge sig frem ad den Vej, man ved at forlade den første Tilstand stræbte hen ad. Jeg stod, efter min Sygdom i 1828, paa Overgangen — rigtignok kun paa de allerførste Trin — til denne sidste Tilstand ; selv paa dette lavere Standpunkt kunde jeg næppe holde mig i de sidste halvanden Maaned. Imidlertid, som sagt, jeg haaber at naa Fæste igen og at komme videre.

.... Om dine græsk-grammatikalske Arbejder læste jeg i dit sidste Brev med megen Studsen, Beundring og nogen Misundelse. Det er virkelig en Skam, saa jeg har glemt den Smule Græsk, jeg engang har kunnet; ej at tale om Grammatiken (thi ethvert Sprogs Grammatik, om jeg end har faaet den nok saa godt ind, glemmer jeg straks), men selve Vocablerne, for Oversættelse, ere rent svedte ud. Det forekommer mig næsten som en Drøm, at jeg, kort efter Artium, paa egen Haand og med Lethed læste hele Iliaden igennem. Selve Indholdet er endogsaa gaaet bort fra mig. — Jeg kommer imidlertid igen i Ligevægt i Henseende til Dig og din Lærdom, naar jeg tænker paa dit andet, men s. 135 endnu kun forestaaende Studium af antiqua danica historica. Af de forskellige Rariteter, jeg af din Skrivelse ser endnu bevares i Ribe-Archiv, kan Du vel, efter hvad jeg tidligere har ytret, begribe, at jeg er mest begærlig paa Indholdet af Tingprotokollerne, Raadstue-Domprotokollerne, Kopibøgerne m. v. Da Du ønskede nogle Fingerpeg om, hvad Du især skulde tage fat paa og hvad Du skulde søge der, havde jeg isinde at skrive Dig en lille Fremstilling — forsaavidt den Periode angaar, som jeg især er trængt ind — af hele den udvortes Form, Statsvæsenet da havde; jeg skulde tro, at dette vilde bedst sætte Dig ind i den Tids Aand, eller i al Fald give Dig et Punkt, hvorfra Du kunde gaa ud. Imidlertid vilde herved naturligvis ingen Detail-Kendskab kunne indskydes Dig, og en saadan vilde det overhovedet være mig umuligt at give Dig, da jeg — i det mindste hvad Købstadvæsenet angaar — ej selv har nogen saadan, især nu inden jeg har set noget Byarchiv. Saasnart jeg faar Tid, skal jeg udarbejde den ovenomhandlede Fremstilling. Du maa iøvrigt — ligesom jeg har gjort, da jeg begyndte — arbejde ligefrem efter Næsen, indtil Du ser, at Du er kommen saa vidt, at Du kan dreje Næsen om til forskellige Sider, og da gøre dette. Raadfør Dig derefter med mig; om jeg end ikke altid vil kunne give fuldstændige Svar paa dine Spørgsmaal, vil jeg dog sandsynligvis kunne give Dig noget Lys, saa at Du selv kan finde ud af det.

Dette Brev bliver for en Del forskelligt fra mine tidligere og sædvanlige derved, at det ikke er et »Flud« af Nyheder, der bringes Dig, men kun enkelte Hovedsager, der fremsættes. Et saadan er det, nu dog næsten forsvundne og forglemte, Spektakel i Holsteen. Lornsen s. 136 var her bekendt som en ret dygtig og i Henseende til Retskaffenhed uberygtet Mand, men tillige som en Person af en yderst ry og voldsom Karakter. Det tyske Cancellie skaffede ham hans Landfogedtjeneste, fordi de ønskede at være af med ham, da han var grov mod dem og oftere havde skaffet dem Ulejlighed; saaledes for adskillige Aar siden ved en Sag, Du da vist hørte Tale om, med den pæne Slesviger Clausen, der gik oppe i Foreningen. Disse havde nemlig adskillige Gange (Clausen var Fuldmægtig i Lornsens Contoir) kastet hinanden paa Døren, endogsaa i Contoiret, og derefter udfordret hinanden, hvorpaa Collegiet maatte mægle Forlig. Lornsens Bogs Indhold var for en Del grundet, men alt i sig selv for en Del urimelig og dadelværdig (f. Ex. Hadet mod Danmark). Men hertil kom, at den blev udspredd paa en slet Maade, samt at det overhovedet — det mig synes — er grundtaabeligt, at Enkelte ville opvække et Oprør (og ved Magt at søge sine Ideer satte igennem maa dog have været hans om end nok saa subsidiaire Hensigt), naar man ikke engang kan være nogenlunde sikker paa, at Ideerne ville blive modtagne af en stor Del af Folket, og at denne vil gøre fælles Sag; men at der ingen gennemgribende Misfornøjelse kan være i Slesvig og Holsten synes klart netop af det, at der ikke — uagtet Exemplerne andetsteds, denne Opfordring og den Fremgangsmaade, der i Begyndelsen vist mod det Lornsenske Parti — har vist sig noget Spor af det, Lornsen vistnok gjorde Regning paa vilde komme. De Skrifter, der ere udkomne imod Lornsen, ere alle temmeligt slet skrevne, og indeholde i al Fald ikke det, der kunde siges for deres Mening, paa nogen egentlig stringent s. 137 Maade .... Den uforkammede Lindberg ¹⁾ har ogsaa saavel paa tysk som paa dansk skrevet mod Lornsen ; efter ham er Statens egentlige Sygdom ikke den, at Folk ej kende Statsgældens Størrelse eller deslige, men den bestaar deri, at vi ere nogle gudsforgaaende Kroppe; Lornsens Lægemedel kan derfor intet nytte, ligesom det og af flere bibelske og theologiske Grunde er forkasteligt. Tillige — hvad der dog nok egentlig skal være Hovedsagen — gives der Kongen et Vink om, at det samme, som Lornsen har gjort, kan han vente sig af Clausen. ²⁾ Bogen er af den

Beskaffenhed, at det mildeste, man efter den kan tillade sig at tro om Lindberg, er, at han er gal; i modsat og rimeligere Fald, er den saa lumpen som faa andre Skrifter.

.... Den gamle Strid mellem »Kjøbenhavnsposten« og Heiberg vedvarer, og den føres i Sandhed fra de kjøbenhavnske Poeter og Ikke-Poeter paa en ikke blot jammerlig, men nederdrægtig Maade. Saaledes det sidste Stykke af Hr. Quis? hvor denne saa smaat bebrejder Heiberg, at han for nogle Aar siden havde Udslet paa Hænderne og altid maatte gaa med Handsker paa, samt fortæller Publikum, at Heiberg har faaet en Kurv af Jomfru Pætges m. m. — altsammen noget, som sigter til Sandhed eller Rygter, der er sagt om ham. — Det interessanteste i »Flyveposten« har udentvivl været den uventede Proklamation af Overskou som Forfatter til »3 Maneder efter Brylluppet«, »Misforstaaelserne«, »Østergade og Vestergade«, »Vor Tids Mennesker« og Vaude s. 138villen »Nørrebroesvagt Set. Hansaften«. Du vil af vor tidligere Korrespondanse have set, at jeg var langt fra at anse disse Arbejder for gode med Undtagelse af en Akt i »Østergade og Vestergade«, ligesom jeg ubetinget sætter ham langt under hans Medbejler, Forfatteren af »Flyttedagen« m. v., men vist er det, at selv det mindst gode af hine Stykker er 100 Gange bedre end det, man kunde vente fra Overskou efter Tragedien »Farens Dage« og Vaudevillen »Avista Vexlen« eller formode efter blot engang at have talt med den Flynder; og det forekommer mig og nogle andre saa ubegribeligt, at han er Autor af hine Arbejder, at vi halvvejs ikke tro derpaa, skønt vi faa vel at tro paa Heibergs solenne Forsikring. — En anden og langt interessantere Anonymitets Gaade-Nød er ellers i disse Dage blevet budet Publikum til at knække. Der er nemlig udkommet et polemisk Skrift under Titel: »Gjenganger-Breve eller poetiske Epistler fra Paradis«, der har tildraget sig alle mulige Læsendes Opmærksomhed omtrent i samme Grad som Heibergs Vaudeviller i deres Nyhed tiltrak alle, der besøgte eller ikke besøgte Theatret .... Det er skrevet i Baggesens Navn og saa fuldkomment i Baggesens Tone, at man troer at læse noget af ham, kun at der ligger en sindigere Anskuelse til Grund, — og det er tillige forfattet paa saa smukke Vers, som Baggesen kun kunde skrive dem. Endelig — foruden fortræffelige Enkeltheder — gaar der, alt med den Ironi, som en fuldkommen Baggesensk Fremstilling af ham selv maa udbrede over det Hele, en saa gennemgribende og poetisk Tone igennem dette Hele, at man højlig maa beundre dette Digt. At der er en forfærdelig Spørgen og Gætten om Forfatterens Navn, kan Du begribe; imidlertid er det saa urimeligt ved hver enkelt, s. 139 man gætter paa, at han skulde have skrevet det, at man stedse er lige nær. Der er imidlertid gættet paa alle mulige Personer, som det kunde være, og en Del, som knap den vildeste Fantasi kunde bilde sig ind skulde være Forfattere dertil. De klogeste Folk — og iblandt dem din Ven, den Undertegnede selv, holde sig imidlertid forvissede om, at det er af den anonyme Forfatter til »Amors Geniestreger« (samt til »Burchardt«, »Flyttedagen« og »Arvingerne«). Der er den samme Grundighed og Maadehold, som der findes i alle disse Stykker (i nogle af dem kanske for stærkt) og tillige den samme Rolighed, poetiske Aand og ypperlige Form som i »Amors Geniestreger« ....